

SELETUSKIRI

regionaalministri määruse „Maaeluministri 25. novembri 2021. a määruse nr 74 „Põllumajanduslooma märgistamise ja registreerimise ning veisepassi väljastamise kord, põllumajanduslooma tapmisest ja hukkumisest ning kõrvaldamisest teavitamise kord ning identifitseerimisvahendi eemaldamise ja asendamise nõuded“ muutmise“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Maaeluministri 25. novembri 2021. a määruse nr 74 „Põllumajanduslooma märgistamise ja registreerimise ning veisepassi väljastamise kord, põllumajanduslooma tapmisest ja hukkumisest ning kõrvaldamisest teavitamise kord ning identifitseerimisvahendi eemaldamise ja asendamise nõuded“ (edaspidi *määrus nr 74*) muutmise eelnõu on välja töötatud veterinaarseaduse § 31 lõike 3 alusel.

Määrust nr 74 muudetakse eesmärgiga ajakohastada sigade kategooriaid käsitlevaid sätteid. Sigade kategooriate kohta tuleb siju pidaval loomapidajal esitada andmed Põllumajandusloomade Registrate ja Informatsiooni Ametile (edaspidi *PRIA*), kes kannab need andmed põllumajandusloomade registrisse ja esitab Statistikaametile. Sätte muutmise vajadus on tingitud asjaolust, et alates 1. jaanuarist 2025. a kohaldatakse uut komisjoni rakendusmäärust (EL) 2023/2745, millega kehtestatakse eeskirjad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2022/2379 kohaldamiseks seoses loomakasvatustatistikaga (ELT L, 2023/2745, 11.12.2023) (edaspidi *komisjoni rakendusmäärus (EL) 2023/2745*), mille lisas kehtestatakse uus loetelu sigade kategooriatest. Lisaks täpsustatakse eelnõuga hobuslase märgistamiseks kasutatava transpondri asendamisega seotud teavitamiskohustuse nõuet.

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi toiduohutuse osakonna loomatervise nõunik Enno Piisang (625 6289, enno.piisang@agri.ee) ning loomatervise ja -heaolu valdkonna juht Kadri Kaugerand (625 6205, kadri.kaugerand@agri.ee). Eelnõule on juriidilise ekspertiisi teinud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna nõunik Katrin Tuula (625 6166, katrin.tuula@agri.ee). Keeleliselt on eelnõu ja seletuskirja toimetanud sama osakonna peaspetsialist Heleri Piip (625 6165, heleri.piip@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Määruse eelnõu koosneb kahest paragrahvist.

Eelnõu § 1 punktiga 1 muudetakse määruse nr 74 § 2 lõikeid 2 ja 3. Peetavate sigade kohta teatise esitamise sageduse ja tähtaja nõudeid võrreldes kehtiva määrusega ei muudeta ja need on endiselt ette nähtud § 2 lõikes 2. Lõike 2 uue sõnastuse kohaselt esitab loomapidaja töötlejale üks kord aastas teatise tema peetavate sigade kohta 31. detsembri seisuga hiljemalt järgmise kuu 15. kuupäevaks. Nõuded teatise sisu kohta on koondatud § 2 lõikesse 3. Lõikes 3 sätestatakse nõuded teatise sisu kohta ning lisatakse viide komisjoni rakendusmääruses (EL) 2023/2745 loetletud sigade kategooriatele. Teatis sisaldab andmeid peetavate sigade arvu kohta tegevuskohtade kaupa, lähtudes sama määruse I lisa I jaos loetletud sigade kategooriatest, sealhulgas nende vanusegruppide ja eluskaalust. Kohustus registreerida sead nende vanusegruppide kaupa põllumajandusloomade registrisse sätestati määruses nr 74 2019. aastal Statistikaameti ettepanekul. Eesmärk oli vähendada ettevõtjate koormust andmete esitamise korral ja vältida andmete mitmekordset esitamist. Alates 1. jaanuarist 2025. a kohaldatakse uut

komisjoni rakendusmäärust (EL) 2023/2745, mille lisas on kehtestatud uus loetelu sigade kategooriatest, kelle kohta tuleb liikmesriigil koguda andmeid ja esitada need igal aastal komisjonile. Andmed kogutakse iga aasta 31. detsembri seisuga. Kõnealuse rakendusmääruse V lisas on kehtestatud loomakategooriate kirjeldused. Selle kohaselt käsitatakse andmete kogumise korral emisena tõuaretuseks mõeldud emist kaaluga vähemalt 50 kg, olenemata sellest, kas ta on poeginud või mitte. Nooremis on tõuaretuseks ettenähtud emis, kes ei ole kunagi poeginud. Paaritatud või seemendatud emised on need emised, keda on kontrollkuupäevaks (ehk 31. detsembri seisuga) paaritatud või seemendatud. Paaritamata või seemendamata emised on need emised, keda ei ole eespool nimetatud kuupäevaks kas uuesti pärast poegimist või esimest korda paaritatud või seemendatud (nooremised). Statistiliselt ei ole oluline, mis põhjusel on karjas olev emis kontrollkuupäevaks uuesti seemendamata, vaid oluline on selle näite puhul see, et ta on 31. detsembri seisuga karjas, poeginud ja seemendamata.

Loomapidaja peab seega esitama tema ettevõttes peetavate sigade koguarvu, lähtudes komisjoni rakendusmääruse (EL) 2023/2745 I lisa I jaos kehtestatud sigade kategooriate loetelust (vt allolev tabel). Sigade kategooriad jagunevad nii sigade vanusegruppide kui ka eluskaalu põhjal alamkategooriateks. Uus sõnastus on selgem ja ei võimalda mitmeti tõlgendamist. Ühtlasi välditakse ELi määruse sätete kopeerimist või ümberkirjutamist riigisisesse õigusakti. Eelnõuga ei muudeta andmete esitamise põhimõtet. Uue loetelu kohaldamine algab 1. jaanuarist 2025. a, s.o samal ajal komisjoni rakendusmääruse (EL) 2023/2745 kohaldamisega. Selleks, et statistikaandmed oleksid usaldusväärsed, peab loomapidaja tagama, et sama määruse I lisa I jaos nimetatud aretussead on toetusmeetmete alusel või muul eesmärgil kontrollimise korral selgelt eristatavad ettevõttes peetavatest muudest sigadest. Eristatavuse tagamise viisi valib loomapidaja ise, kuid ta peab olema valmis seda järelevalveametnikule selgitama.

Tabel. Komisjoni rakendusmääruse (EL) 2023/2745 I lisa I jaos loetletud sigade kategooriad

Sead	
	Sead eluskaaluga alla 50 kg
	Põrsad eluskaaluga alla 20 kg
	Muud sead eluskaaluga vähemalt 20 kg, kuid alla 50 kg
	Tapasead, sh tapakuldid ja -emised, eluskaaluga vähemalt 50 kg
	Sead eluskaaluga vähemalt 50 kg, kuid alla 80 kg
	Sead eluskaaluga 80 kg, kuid alla 110 kg
	Sead eluskaaluga vähemalt 110 kg või rohkem
	Aretussead eluskaaluga vähemalt 50 kg
	Tõukuldid
	Paaritatud emised
	millest paaritatud nooremised
	Paaritamata emised
	millest paaritamata nooremised

Eelnõu § 1 punktiga 2 muudetakse määruse nr 74 § 7 lõiget 5. Täpsustatakse, et loomapidaja teavitab hobuslase transpondri loetamatuks muutumisest arvates kahe päeva jooksul veterinaararsti, kes paigaldab loomale 20 päeva jooksul uue transpondri.

Sättega reguleeritakse identifitseerimisvahendi loetamatuks muutumise korral kehtivaid nõudeid. Loomapidaja ja veterinaararsti kohustused võrreldes kehtiva määruse sõnastusega ei muutu, täpsustatud on üksnes tähtaegu.

Eelnõu § 1 punktiga 3 täiendatakse § 7 lõikega 6. Uue lõike kohaselt teavitab loomapidaja aretusühingut hobuslasele paigaldatud asendustranspondrist ja selle paigaldamise kuupäevast viie tööpäeva jooksul asendustranspondri paigaldamisest arvates. Kehtiva määruse sõnastuse kohaselt oli see kohustus sätestatud § 7 lõikes 5, kuid HÕNTE § 24 lõike 4 järgi välditakse mahukaid lõikeid ning ülevaatlikkuse ja tekstist arusaadavuse tagamiseks peaks üks lõige sisaldama ainult üht käitumisjuhust või reeglit. Seega on teavitamist puudutavad kohustused jaotatud eraldi lõigetesse ning loomapidaja kohustus teavitada aretusühingut on reguleeritud uues lõikes.

Muudetud sõnastuse kohaselt teavitab loomapidaja aretusühingut paigaldatud asendustranspondrist ja selle paigaldamise kuupäevast viie tööpäeva jooksul asendustranspondri paigaldamisest arvates. Kehtivas määruses on teavitamiskohustus loomapidajal kui ka loomapidaja esindajana muul isikul, kelleks võib näiteks olla ka veterinaararst, kes loomale uue transpondri paigaldas. Uue sõnastuse kohaselt on andmete esitamiseks kohustatud isik ainult loomapidaja. Hobuslase identifitseerimis- ja registreerimisnõuded on kehtestatud komisjoni rakendusmääruses (EL) 2021/963, millega kehtestatakse eeskirjad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruste (EL) 2016/429, (EL) 2016/1012 ja (EL) 2019/6 kohaldamiseks seoses hobuslaste identifitseerimise ja registreerimisega ning kehtestatakse nende loomade identifitseerimisdokumentide näidised (ELT L 213, 16.06.2023, lk 3–61) (edaspidi *komisjoni rakendusmäärus (EL) 2021/963*). Sama määruse artikli 29 lõikes 2 sätestatakse, et kui on vaja ajakohastada II lisa 1. osas sätestatud hobuslase identifitseerimisdokumendi I–III jaos esitatud identifitseerimisandmeid, esitab hobuslast pidav ettevõtja, ehk Eesti õigusaktide tähenduses loomapidaja, identifitseerimisdokumendi hobuslase hariliku viibimiskoha kohta liikmesriigi pädevale asutusele või vajaduse korral volitatud isikule. Eestis peavad hobuslaste registreid konkreetse töu aretusühingud. Määruse II lisa 1. osa I jaos sätestatud andmete hulka kuulub ka transpondri kood. Seega tuleb komisjoni rakendusmääruse (EL) 2021/963 kohaselt asjakohase muudatuse tegemiseks identifitseerimisdokumendis esitada identifitseerimisdokument hariliku viibimiskoha kohta liikmesriigi pädevale asutusele või vajaduse korral volitatud isikule, kelleks on Eestis asjakohane aretusühing. Kehtiva määruse § 3 lõikes 7 on kehtestatud muu hulgas aretusühingu ülesanne uuendada andmekogus hobuslase andmeid selle hobuslase märgistamisvahendi asendamise korral. Määruse nr 74 muutmisega sätestatakse asendustranspondrist teavitamine loomapidaja kohustusena.

Eelnõu § 1 punktiga 4 täiendatakse § 8 lõikega 3 ja sõnastatakse rakendussäte. Rakendussättes nähakse ette, et määruse nr 74 § 2 lõigete 2–3 nõuete kohase teatise tema peetavate sigade kohta esitab loomapidaja esimest korda 31. detsembri 2025. a seisuga hiljemalt 15. jaanuariks 2026. a. Säte on vajalik statistiliste andmete kogumisel uuele õiguslikule alusele üleminekuks ja parema õigusselguse tagamiseks, kuna andmeid kogutakse kalendriaasta lõpus (31. detsembri seisuga), aga need kogutud andmed esitatakse põllumajandusloomade registri volitatud töötlejale järgmise aasta alguses. Seega võib loomapidaja jaoks tekitada segadust, millise sigade kategooriate loetelu alusel tuleb kõnealune teatis ja andmed 2024. aasta kohta esitada. Rakendussäte aitab luua selgust, et teatis 2024. aasta kohta esitatakse enne 1. jaanuari 2025. a kehtinud nõuete kohaselt.

Eelnõu § 2 kohaselt määruse § 1 punktid 1 ja 4 jõustuvad 1. jaanuaril 2025. a. Jõustumistähtpäev on kooskõlas komisjoni rakendusmääruse (EL) 2023/2745 kohaldamise algusega.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega, sealhulgas komisjoni rakendusmäärusega (EL) 2023/2745 ja komisjoni rakendusmäärusega (EL) 2021/963.

4. Määruse mõjud

Määruse rakendamisega ei kaasne otseseid sotsiaalseid mõjusid ega mõjusid keskkonnale, regionaalarengule, haridusele, kultuurile, spordile, infotehnoloogiale ja infoühiskonnale ning siseturvalisusele. Samuti ei kaasne mõjusid riigikaitsele ega välissuhetele. Määruses kavandatavad muudatused on tehnilist laadi.

Määruse rakendamisega kaasneb väheoluline mõju majandusele ja riigiasutuste korraldusele.

Kavandatav muudatus. Peetavate sigade kohta teatise esitamise kohustusega seotud sigade kategooriate loetelu täpsustamine ja ajakohastamine Euroopa Liidu õigusega parema kooskõla tagamiseks

Mõju valdkond. Mõju riigiasutuste töökorraldusele

Sihtrühm. PRIA

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus. Määruse rakendamisega kaasneb vajadus muuta sigade kategooriate nimetusi PRIA andmekogus, kuid ei kaasne kulutusi andmekogu muutmiseks, sest väljade arvu numbriliselt ei muudeta ja andmekogu kooskõlla viimiseks määrusega nr 74 ei ole vaja lisaarendusi teha. Mõju sagedus on väike, kuna muudatus on ühekordne

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk. Ebasoovitavaid mõjusid ei ole ette näha

Mõju olulisus. Mõju PRIA töökorraldusele on väheoluline

Mõju valdkond. Majanduslik mõju

Sihtrühm. Seakasvatusega tegelevad loomapidajad

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus. Määruse rakendamise korral tuleb loomapidajal muuta sigade arvestuse pidamist nii, et see võimaldaks esitada sigade andmeid määrusega nõutud kategooriate kaupa. Eestis on kokku 114 sigade pidamisega tegelevat ettevõtjat ja majapidamist. Mõju sagedus on väike, kuna muudatus on ühekordne

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk. Ebasoovitavaid mõjusid ei ole ette näha

Mõju olulisus. Mõju loomapidaja töökorraldusele ja halduskoormusele on väheoluline

Kavandatav muudatus. Hobuslase transpondri loetamatuks muutumisest arvates kahe päeva jooksul teavitab loomapidaja veterinaararsti, kes paigaldab loomale 20 päeva jooksul uue transpondri. Loomapidaja teavitab aretusühingut paigaldatud asendustranspondrist ja selle paigaldamise kuupäevast viie tööpäeva jooksul asendustranspondri paigaldamisest arvates

Mõju valdkond. Majanduslik mõju

Sihtrühm. Loomapidajad

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus. Täpsustatakse loomapidaja teavitamiskohustusi. Määruse sätte muutmine on üksnes täpsustavat laadi ega too kaasa uusi kohustusi, seega on mõju sagedus väike

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk. Ebasoovitavaid mõjusid ei ole ette näha

Mõju olulisus. Kuna muudatus on täpsustava loomuga, on mõju halduskoormusele väheoluline

Kuna määrusel puudub oluline mõju, ei ole vaja koostada Vabariigi Valitsuse 22. detsembri 2011. a määruse nr 180 „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri“ § 65 lõike 2 kohast mõjude analüüsi ja esitada selle aruannet.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamine ei too kaasa lisategevusi ega -kulutusi riigieelarve vahenditest, samuti ei kaasne määruse rakendamisega tulusid. Määruse rakendamisega kaasneb vajadus muuta PRIA andmekogus sigade kategooriate nimetusi, kuid ei kaasne kulutusi andmekogu lisaarenduste tegemiseks, sest väljade arvu numbriliselt ei muudeta. Statistikaameti jaoks ei muutu andmete saamine PRIA-st.

6. Määruse jõustumine

Määruse jõustumine on kavandatud üldises korras. Määruse § 1 punktid 1 ja 4 jõustuvad 1. jaanuaril 2025. a, mis on kooskõlas komisjoni rakendusmääruse (EL) 2023/2745 kohaldamise algusega – samuti alates 1. jaanuarist 2025. a.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ja arvamuse avaldamiseks PRIA-le, Statistikaametile ning Põllumajandus- ja Toiduametile.

Lisaks esitatakse eelnõu arvamuse avaldamiseks Eesti Tõusigade Aretusühistule, Eesti Hobusekasvatajate Seltsile, Eesti Tõugu Hobuse Kasvatajate ja Aretajate Seltsile, Eesti Sporthobuste Kasvatajate Seltsile ja Eesti Traaviliidule.